

MIDTRE GAULDAL KOMMUNE
Rørosveien 11
7290 STØREN

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

Sak/dok.: 06/02880-181

08.03.2021

Ark.: 326.12 BS

Oppstart av navnesak 2021/121 Håkkådalen, Mølan-Mælan mfl. i Midtre Gauldal kommune

I forbindelse med adressering ber Midtre Gauldal kommune om at det blir reist navnesak på følgende navn i kommunen, jf. brev datert 12.2.2021:

- *Håkkådalen, Haukådalen* (seterdal)
- *Høgsteggen, Hogsegga* (grend, boligområde)
- *Mælan, Mølan* (grend, boligområde)
- *Ørtsjøen, Holtsjøen* (fritidsboligområde)

Hogsegga og *Mølan* har fått vedtatt skrivemåte i samband med en omfattende kartrevisjon i 1994. Den gang var det ikke rom for inngående behandling av enkeltnavn, så når kommunen påpeker at skrivemåtene ikke er i samsvar med dagens uttale, vurderer Kartverket at navna bør bli med i navnesaken.

Statens kartverk sender med dette saken på lokal høring i kommunen, jf. § 8 i lov om stadnamn. Navnesak reises samtidig for primærnavn og avleda bruksnavn og naturnavn, jf. § 4 tredje ledd. Saken tas opp for å få avklart riktig skrivemåte for offentlig bruk.

1	Håkkådalen – Haukådalen	dal
2	Hogsegga – Høgsteggen	gard, gnr. 148
3	Haugseggen	bruk, bnr. 1, 4, 7, 9 og 11
4	Hogseggen	bruk, bnr. 2, 3, 5 og 10
5	Høgseggen	bruk, bnr. 8
6	Hogseggen - Sørstuen	bruk, bnr. 6
7	Hogseggmarka	skog
8	Hogseggmyran	myr
9	Hogseggvollen	seter
10	Mølan – Mælan	gard, gnr. 223
11	Mølan - Nordgården	bruk, bnr. 223/1
12	Mølan - Sørgården	bruk, bnr. 223/3
13	Mølan - Lillebjørgen	bruk, bnr. 223/11
14	Mølavollen	seter (opp for gården)
15	Mølavollen	seter i Nekkådalen ved Hermovollen
16	Mølavollen	seter i Nekkådalen ved Singsåsvollen

17	Mølavollen	seter (ved Burusjøen)
18	Mølabekken	bekk
19	Holta - Ørta	elv
19	Ørtsjøen - Holtsjøen	innsjø
20	Holtsjølihøgda	haug
21	Holtsjølivollen	seter
22	Holtjtønna	tjern

Lokal høring

Kartverket har vedtaksrett for skrivemåten av bl.a. naturnavn, nedarva gards- og bruksnavn, og seternavn. Før vi gjør vedtak, har kommunen rett til å uttale seg. Eiere og festere har rett til å uttale seg om gardsnavn og bruksnavn, og lokale organisasjoner har rett til å uttale seg om skrivemåten av navn som de har særlig tilknytning til. **Saker som gjelder bruksnavn, skal eierne få tilsendt direkte fra kommunen.** Det går fram av lista ovenfor hvilke bruk dette gjelder.

Ifølge loven skal skrivemåten fastsettes med utgangspunkt i den nedarvete, lokale uttalen av navnet. **Derfor ber vi om at alle som uttaler seg, opplyser hva som er den lokale dialektuttalen.** Dersom navnet blir uttalt på ulike måter, ber vi om å få opplyst de forskjellige uttaleformene. Mer informasjon om normeringsprinsipper finnes lenger ned i brevet.

Bakgrunn om navna som er med i navnesaken:

Håkkådalen – Haukådalen

Haukådalen er registrert i SSR som navn på en dal i Budalen. Dette ser ut til å være en ren feilregistrering. Muntlige og skriftlige kilder fastslår at rett navn er *Håkkådalen*. Håkkådalen og setrene der omtales bl.a. en rekke ganger i bygdebøkene fra 1976 og 2000 av Jens Haukdal og Ole Birger Vagnild. *Håkkådalsgruva* lengst sør er allerede registrert i SSR, og er også godt dokumentert i litteraturen.

Hogsegga – Høgsteggen, gnr. 148 (før gnr. 77 i Soknedal).

Uttalen er *høkksægga* ifølge Norske Gaardnavne fra 1901, *høksægga*, dat. *høkksæggen* etter bygdeboka fra 1976. I dag brukes *høkstæggen* ifølge kommunens opplysninger.

Opprinnelsen til førsteleddet er usikker, NG foreslår *haug* eller mansnavnet *Hauk*. Eldre skrivemåter er *Husegenn* 1590, *Hoseggen* 1624, *Hosegenn* 1626, *HuBegggen* 1631, *Hoxegen* 1664, *Hoxeggen* 1723.

Matrikkelformene varierer. I 1838 brukes *Haugseggen*, i 1886 og 1950 brukes *Hogseggen* unntatt for bnr. 6, som skrives *Sørstuen*. I dag brukes *Haugseggen* for bnr. 1, 4, 7, 9, 11, *Hogseggen* for bnr. 2, 3, 5, 6, 10 og *Høgseggen* for bnr. 8.

Skrivemåtene på kart varierer også. Økonomisk kart fra 1963 har *Hogsegga*. Norge 1:50 000 fra 1952 har *Hogseggen*, utgavene fra 1971 og 1992 har *Haugsegga*. Etter 1994 brukes den vedtatte formen *Hogsegga*.

Høgsteggen brukes i bygdebøkene fra 1976 og 2000, og som slektsnavn.

Mølan – Mælan, gnr. 223

Uttalen er *møLannj* etter Norske Gaardnavne (tjukk *l* og palatal *n* som i *mann* på trøndersk). Singsåsboka bind 2 fra 1958 skriver *Malænn*, mens den nye utgaven fra 1994 oppgir samme uttale som NG: *Mølan* med tjukk *l* og palatal *n*, dativ på *Møløm*. Ifølge kommunen kan uttalen være Mælan eller *Malum*.

Navnet er bestemt form flertall av *mel* og viser til leirmelene nedafor gården.

Eldre skrivemåter er *Melhem* ca 1520, *Mæle* ca. 1550, *Mølenn*, *Mølem* 1559, *Mallumb* 1665, *Mallum* 1723.

Formene i matrikkelen varierer. I 1838 brukes *Malum*, i 1886 brukes *Mølan* om gården, *Nordgaarden* om bnr. 1 og *Sørgaarden* brukes om bnr. 3. Matrikkelen fra 1907 har *Mølan*, *Nordgaarden* og *Sørgaarden*, 1950 har *Malum*, *Nordgården*, *Sørgården* og *Lillebjørgen* (bnr. 11). Dagens matrikkel har *Nordgården* for bnr. 1, *Mølan*, *Sørgården* for bnr. 3 og *Mølen – Lillebjørgen* for bnr. 11.

Malum er brukt på Norge 1:50 000 fra 1952. På økonomisk kart fra 1963 og på samtlige seinere utgaver av Norge 1:50 000 brukes *Mølan*. Bruksnavna er registrert som *Mølan Nordgården* og *Mølan Sørgården* i SSR. Her kan eierne gjerne oppgi hvilket bruksnavn de ønsker.

Bygdeboka fra 1958 skriver *Malum*, og dette er også slektsnavnet. Utgaven fra 1994 bruker *Mølan*.

I SSR er det registrert i alt fire setervoller som med navnet *Mølavollen*, se kartutsnitt nedafor. Bygdeboka forteller om salg og flytting av setre, og Kartverket gjerne ha informasjon om navnet *Mølavollen* fortsatt er brukt om alle fire lokalitetene i dag.

Holtsjøen – Ørtsjøen og Holta - Ørta

Navnet på elva og navnet på sjøen behandles i sammenheng, siden elvenavnet trolig ligger til grunn for innsjønavnet. Begge har en skrivemåte som ligger langt unna uttalen, og kommunen ønsker å få prøvd en mer talemålsnær uttale. Skrivemåten er *Holta* og *Holtsjøen* på alle kart fra Norge 1:50 000 fra 1952 og framover. Det samme gjelder for *Holtsjøhøgda* og *Holtsjølivollen*.

Singsåsboka bind 2 s. 332 skriver *Aurt-* eller *Ørtsjøen*, s. 332.

Torbjørn Lefstad skriver om *Ørta* i en hovedoppgave fra 1983, *Elvenamn i Gaulavassdraget*: «Ei lita elv som kjem frå Ørtsjøen [Holtsjøen].[...] Dette elvenamnet blir ofte sett saman med *Holda* i Haltdalen. Både i NE og NSL trur dei kanskje at elvene har same namn. *Ørta* (mi normalisering) blir skrivi *Holta* eller *Holda*. [...] Men hos mine heimelsmenn var uttalen av desse namna forskjellig. Elva i Haltdalen heitte /hørd´a/, den i Singås /ørđ´a/ eller /ørt´a/. Det gjer at eg ser på dei som to ulike namn. Som eit forslag til tolking vil eg sette namnet saman med gno. *y/r`øl*, varme». Det kan tillegges at kontaktpersonen i kommunen uttaler navna med lang ø.

For opplysninger om stedsnavn i sentralt stedsnavnregister SSR, se www.norgeskart.no/ssr/. Enkelte bruksnavn står kun i matrikkelen og er søkbare i <https://seeiendom.kartverket.no>. Søk på: gnr./bnr., navnet på kommunen.

Normeringsprinsipp

I tillegg til å ta utgangspunkt i den nedarva, lokale uttalen, skal en som hovedregel følge gjeldende rettskrivingsprinsipp ved normering av stedsnavn, jf. § 4 første ledd i lov om stadnamn. Skrivemåten skal være praktisk og ikke skygge for meningsinnholdet i navnet. I *utfyllande reglar om skrivemåten av norske stadnamn* er det mer detaljerte bestemmelser om hvordan stedsnavn skal normeres.

Skrivemåten av primærnavnet vil normalt være retningsgivende for skrivemåten av det samme navnet i andre funksjoner, f.eks. for adressenavn som er like eller avledet av navnet, jf. § 4 tredje ledd i loven. Kommunen må derfor sette på vent eventuelt pågående saker som gjelder adressenavn og adressetilleggsnavn, der de samme navna inngår, til det er gjort vedtak om skrivemåten av primærnavnet. Kommunen må ta hensyn til den vedtatte skrivemåten av primærnavnet når de skal gjøre vedtak.

Bruksnavn

Vedtak om skrivemåten av gardsnavn skal som hovedregel være retningsgivende for skrivemåten av bruksnavn som er identisk med gardsnavnet, eller der gardsnavnet inngår som en del av bruksnavnet. Men etter § 5 tredje ledd i lov om stadnamn har eieren rett til å fastsette en annen skrivemåte av navn på eget bruk enn den som følger av § 4 første ledd i loven. Forutsetningen er at han/hun kan dokumentere at skrivemåten har vært i offentlig bruk som bruksnavn (på offentlig kart, på skilt, i matrikkelen, skjøte e.l.). I så fall må eieren sende krav om det til Kartverket og legge ved slik dokumentasjon. Kartverket er formelt vedtaksorgan også for skrivemåten av bruksnavn fastsatt av eieren.

Videre saksgang

Kommunen har ansvaret for å kunngjøre at navnesaken er reist, f.eks. ved notis i lokalavis og på nettsidene sine. Kommunen har også ansvaret for å innhente og samordne de lokale høringsuttalelsene. De skal sendes til *Språkrådet, Postboks 1573 Vika, 0118 Oslo* (post@sprakradet.no), med kopi til Kartverket. Språkrådet vil så gi endelig tilråding til Kartverket. Ordinær høringsfrist for kommunen er to måneder fra kommunen mottar dette brevet.

For opplysninger om saksgang, kontakt Kartverket på telefon 32 11 80 00. For navnefaglige spørsmål, kontakt Språkrådet på telefon 22 54 19 50.

Med vennlig hilsen

Lars Mardal
fylkeskartsjef

Berit Sandnes
stedsnavnansvarlig

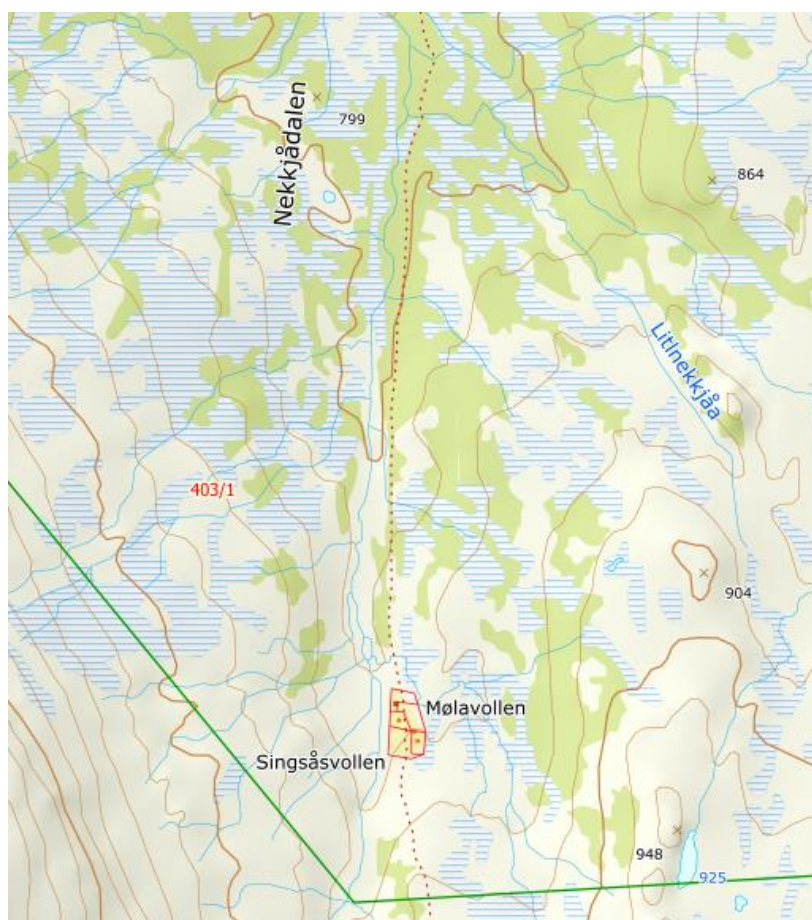
Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Lenker: [Lov om stadnamn](#)
[Utfyllende regler om skrivemåten av norske stadnamn](#)

Kopi SPRÅKRÅDET
Monica Broen, MIDTRE GAULDAL KOMMUNE

Vedlegg: Kartutsnitt

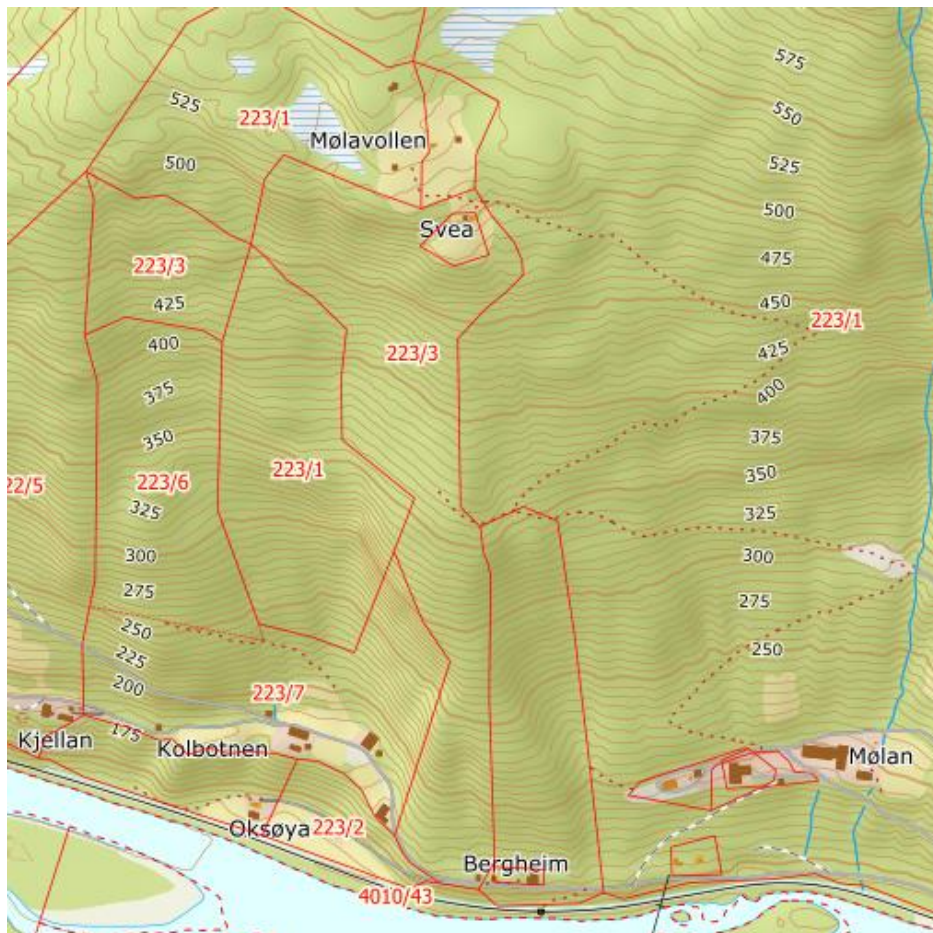
Kartvedlegg:

To Mølavoller, nord og sør i Nekkjødalen

Mølavollen ved Burusjøen

Mølavollen opp for gården

Håkkådalen – Haukdalen. Bergverkssymbolet sør for Hustøftvollen markerer Håkkådalsgruva.

Holtsjøen – Ørtsjøen og Holta – Ørta/Ørda